

XBRL bespaart minimaal 20%

Luud Willemsen en Marcel van Heeswijk

Welke invloed heeft XBRL op de primaire processen van het accountantskantoor: voeren van administraties, opstellen van jaarrekeningen en het doen van de fiscale aangiftes? XBRL kan een tijdsbesparing van minimaal 20% in deze primaire processen opleveren.

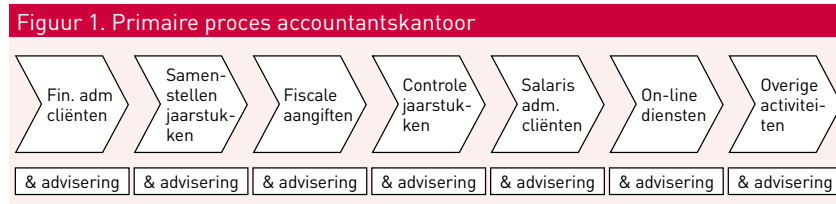
IN ONZE CASUS – samengesteld in samenwerking met een accountantskantoor – moet een jaarrekening worden opgesteld voor een Holding BV met een werkmaatschappij, waarvan de gegevens geconsolideerd moeten worden in de jaarrekening van de holding:

- de onderneming voert zelf de administratie en wordt aangeleverd aan het accountantskantoor;
- de ondernemer gebruikt dezelfde financiële applicatie als het accountantskantoor;
- de inrichting van de administratie wijkt slechts beperkt af van voorgaande jaren waardoor er ook relatief weinig correcties in de mapping¹ naar de rapportgenerator nodig zijn;
- de voorafgaande journaalposten worden uitgewerkt in de financiële applicatie van de klant. Dit gebeurt na de samenstel- en controlewerkzaamheden door de assistent accountant, die op locatie van de onderneming zijn uitgevoerd;
- de assistent accountant die deze klant behartigt is van gemiddeld (ICT-)niveau.

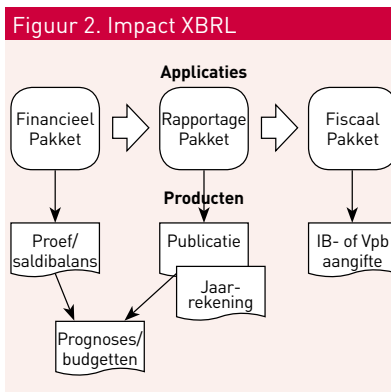
Daarnaast gaan we ervan uit dat de financiële applicatie die gebruikt wordt XBRL-enabled is. Met andere woorden: de softwareleverancier heeft er alles aan gedaan om zijn financiële applicatie te kunnen laten omgaan met XBRL.

Het primaire proces

Het primaire proces van het accountantskantoor ziet er als volgt uit (figuur 1):

Wij concentreren ons op de impact van XBRL op de eerste drie primaire procesonderdelen (zie figuur 2):

De invloed van XBRL wordt duidelijker door deze processen uiteen te rafelen in activiteiten. Achter iedere activiteit hebben we een urenbesteding geplaatst, gebaseerd op de uitgangspunten van onze casus (zie tabel 1).

Een accountantskantoor heeft 27 uur nodig om voor deze organisatie te komen tot een jaarrekening, publicatiestukken en een winstaangifte. Wat gebeurt er nu indien XBRL binnen de financiële applicatie onder de motorkap is gemonteerd?

De invloed van XBRL

XBRL zorgt voor vergaande standaardisatie in berichtenuitwisseling, zowel tussen applicaties binnen het kantoor als met applicaties van andere schakels in de financiële keten. Een voorbeeld is de mogelijkheid om de publicatiestuk-

ken in XBRL-formaat elektronisch te deponeren bij de Kamer van Koophandel. Dit levert tijdsbesparing op in stap 8, het opstellen van publicatiecijfers. Naast besparingen in stap 8 verwachten wij ook tijdsbesparing in de stappen 3, 4, 7 en 9 (zie tabel 2).

De aanzienlijke besparing in stap 4 vraagt nadere toelichting. XBRL zorgt ervoor dat de jaarrekening niet meer in papieren vorm hoeft te worden opgesteld voor de bank, de Kamer van Koophandel en de Belastingdienst. Als gevolg daarvan zal de jaarrekening voor de klant, de enige andere belanghebbende bij een jaarrekening, van inhoud veranderen. Een eenvoudige jaarrekening op basis van BW2 volstaat. Omdat dan alleen de cijfers hoeven te worden geproduceerd, is er aanzienlijke efficiencywinst te behalen door de inzet van XBRL. De toelichting op de cijfers – het accountantsverslag – zal gescheiden van de jaarrekening worden verstrekt. Dit levert een belangrijk voordeel op. De toelichting kan zodanig klantspecifiek worden vormgegeven dat daarin de advieskansen worden gecreëerd. Op basis van de toelichting in tabel 2 concluderen wij dat de besparing in het primaire proces als gevolg van XBRL minimaal 20% bedraagt.

Nog meer mogelijk

Naast of in combinatie met XBRL zijn er ontwikkelingen die leiden tot aanpassingen van het jaarrekeningproces:

- harmonisatie van de commerciële en de fiscale jaarrekening voor 'de kleine vennootschap';
- Basel II en aanlevering van financiële gegevens aan de bank op basis van XBRL.

Basel II legt banken richtlijnen op hoe het risicoprofiel van ondernemingen, zoals o.a. het kredietrisico, vastgesteld en beoordeeld moet worden. Banken zijn daarom gebaat bij gedetailleerdere

Tabel 1 Processtappen en tijdsduur

Stap	Korte beschrijving inhoud stap	Geschatte tijdsbesteding (in uren)
1	Voeren van de financiële administratie Invoeren van: <ul style="list-style-type: none"> • financiële mutaties (Kas-Bank-Giro, Inkoop en Verkoop) • benodigde correctieboekingen (memoriaal) • benodigde periodieke journaalposten, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> • vaste activa • loonjournaalpost • voorraadboeking • kostprijsboeking • opstellen van de balans en/of proefsaldibalans De uren zijn als PM-post opgenomen omdat deze uren door de onderneming worden gemaakt	P.M.
2	VJP's / kolommenbalans Invoeren van de voorafgaande journaalposten en het uitwerken kolommenbalans ¹ , waaronder boeken van: <ul style="list-style-type: none"> • transitoria • voorzieningen • privé-boeking • boekingen in relatie tot leningen/financieringen De uren zijn als PM-post opgenomen omdat deze uren door de onderneming, in samenspraak met de assistent accountant, worden gemaakt	P.M.
3	Export & import van financiële gegevens Exporteren van de definitieve jaarcijfers in een bepaald bestandsformaat en importeren van de definitieve jaarcijfers in rapportgenerator (incl. controle juistheid im- en exportslag)	0,25
4	Rubricering na uitwerken kolommenbalans. In deze stap vindt ten behoeve van de rapportage ook consolidatie en eliminatie plaats De volgende activiteiten worden onder andere uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • controle juistheid VJP's en aansluiting balans, V&W • maken van presentatieboekingen • splitsen van grootboekrekeningen (o.a. vaste activa, privé) • andere volgorde in toelichtingen • consolidatie/eliminatie 	8
5	Cijfermatige en tekstuele toelichting in jaarrekening De volgende activiteiten worden onder andere uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • toevoegen van een analyse op de gepresenteerde cijfers (accountantsverslag) • toelichten investeringen • toelichten financieringen • toelichten van balans- en V&W posten 	8
6	In concept vaststellen van de jaarrekening In deze stap wordt de voorbereide jaarrekening door de assistent met de accountant besproken. Vervolgens wordt document nog aangepast en verbeterd. Daarna vindt er eventueel een bespreking plaats met klant welke ook nog aanleiding kan geven voor aanpassingen in rapport. Deze laatste uren zijn overigens niet meegenomen in deze casus.	6
7	Definitief vaststellen en uitbrengen jaarrekening De jaarrekeningen worden door het secretariaat verzonden: <ul style="list-style-type: none"> • versie(s) voor klant • versie voor bank • versie voor (elektronisch) dossier 	1
8	Opstellen van publicatiecijfers De volgende activiteiten worden onder andere uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • opstellen concept publicatiestukken m.b.v. rapportgenerator • toevoegen aantal tekstuele zaken • opmaken definitieve publicatiecijfers (vaak met aanbiedingsbrief voor klant én KvK en notulen AvA) • printen en versturen naar klant. Deze is zelf verantwoordelijk voor deponering bij Kamer van Koophandel 	2
9	Overheveling van gegevens uit rapportgenerator naar fiscale pakket De definitieve jaarcijfers moeten opgenomen worden in het fiscale aangiftepakket. Hiervoor is een aantal opties voor handen: <ul style="list-style-type: none"> • handmatig invoeren van cijfers in fiscaal pakket • exporteren van cijfers uit financieel pakket en inlezen in fiscaal pakket • exporteren van jaarrekeningcijfers uit rapportagepakket en inlezen in fiscaal pakket 	0,75
10	Elektronische winstaangifte (IB/VPB) <ul style="list-style-type: none"> • de ingelezen gegevens worden waar nodig aangepast • de aangifte wordt gecontroleerd • de aangifte wordt (elektronisch) ter ondertekening naar de klant verzonden 	1
Totaal		27

¹ In deze casus gaan we ervan uit dat de productie van voorafgaande journaalposten plaatsvindt in het financiële pakket. Indien dit plaatsvindt in de rapportgenerator dan komt stap 2 na stap 4.

Tabel 2 Tijdsbesparing dankzij XBRL

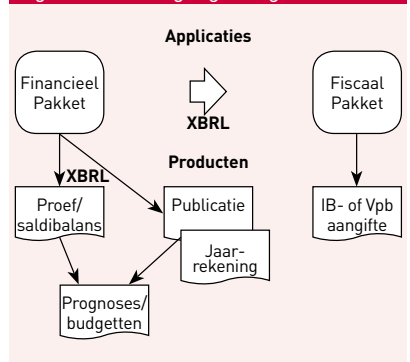
Stap	Korte beschrijving inhoud stap	Geschatte tijdsbesteding (in uren)
1	Voeren van de financiële administratie	n.v.t.
2	VJP's / kolommenbalans	n.v.t.
3	Export & import van financiële gegevens	0,25
4	Rubricering na uitwerken kolommenbalans	3
5	Tekstuele toelichting in jaarrekening	0
6	In concept vaststellen van de jaarrekening	0
7	Definitief vaststellen en uitbrengen jaarrekening	0,5
8	Opstellen van publicatiecijfers	1,5
9	Overheveling van gegevens uit rapportgenerator naar fiscale pakket	0,50
10	Elektronische aangifte VPB	0
Totale besparing		5,75

en frequentere aanlevering van (financiële) gegevens. Invoering van XBRL maakt het mogelijk om rechtstreeks vanuit de financiële applicatie gegevens te genereren, waaronder de commerciële jaarrekening, en deze te versturen naar de bank. Basel II kan fungeren als

'Basel II kan fungeren als een belangrijke katalysator voor de snelheid waarmee XBRL zich ontwikkelt.'

een belangrijke katalysator voor de snelheid waarmee XBRL zich ontwikkelt.

Figuur 3. Procesgang met gebruik XBRL

Voor de 'kleine vennootschappen' gaat de commerciële jaarrekening gelijk staan aan de fiscale jaarrekening. Dit heeft voor deze categorie klanten een belangrijk neveneffect: overheveling van gegevens naar een rapportgenerator is niet meer nodig en de winstaangifte behoeft geen aanpassingen meer in het fiscale aangiftepakket. Dit betekent dat:

- er aanvullende besparingen te realiseren zijn in de stappen 7 en 9;
- de rapportgenerator langzaam maar zeker overbodig wordt. Zie figuur 3 waarin de nieuwe procesgang wordt geschetst voor de jaarrekening met behulp van XBRL.

Softwareleveranciers bepalen tempo

XBRL heeft vergaande gevolgen voor uw jaarrekeningproces. Kostenbesparingen zullen uiteindelijk hun weerslag krijgen in declaratieniveau en omzet. De termijn waarop dit plaats vindt is grotendeels afhankelijk van de softwareleveranciers. Pas dan bestaan er goede mogelijkheden om de geschetste besparingen ook daadwerkelijk te realiseren. Een belangrijke katalysator kunnen de banken hierin zijn. Er gaan geluiden op dat banken gegevensaanlevering, in

het kader van Basel II, die niet in XBRL-formaat plaats vindt, gaan bestraffen

'De jaarrekening voor de klant zal van inhoud gaan veranderen.'

met een opslag op het rentepercentage. Mocht dat zo zijn, dan gaan ontwikkelingen waarschijnlijk heel snel. **An**

Lud Willemsen (l.willemsen@ictcoach.nl) is werkzaam bij De ICT-coach voor het MKB (www.de-ictcoach.nl) en Marcel van Heeswijk (m.van.heeswijk@fullfinance.nl) is senior consultant bij Full•Finance Consultants te Apeldoorn(www.fullfinance.nl).

1 Onder mapping verstaan we in dit geval: het koppelen van de grootboekrekeningen aan de jaarrekeningrubricering.